

Premiärstämma för durspelet

Granhed invaderades av spelmän i lördags. Svenska Durspelsföreningens första stämma någonsin hade nämligen förlagts till den natursköna lilla orten. Durspelare från hela landet hade slutit upp och fick det annars så stillsamma Granhed att svänga rejält.

Vi sitter i Lennarth Dahlbergs vardagsrum i Granhed. Utanför den gamla skolbyggnaden mitt emot Granheds hembygdsgård pågår Svenska Durspelsföreningens första stämma någonsin. Allspelet har just avslutats på den tillfälligt uppbyggda scenen. Lennarth Dahlberg, mannen bakom stämman, kan ta en efterlängtd paus. Lätt tillbaka-lutad i en fätölj börjar han berätta durspelets historia. Hur en orgelstämmare någon gång för länge sedan fick idén att koppla en bälg till sin stämpipa för att slippa blåsa fram varje ton. Snart var det första durspelet byggt. Konstruerat enligt samma princip som ett munspel, fast med en bälg som försåg det med luft. Föregångaren till drag-spelet hade sett dagens ljus.

- Durspelet är helt enkelt ett dragspel med den skillnaden att det spelar en ton när bälgen skjuts ihop och en annan när den dras isär. Det gör att det är betydligt svårare att lära sig spela durspel än vanligt dragspel, säger Lennarth.

Durspelet var länge ett av de dominerande folkmusikinstrumenten. Men försvann i det närmaste helt när det vanliga dragspelet gjorde sitt inträde för drygt hundra år sedan. Men nu har det alltså återupptäckts och fått en renässans. I februari i år bildades nämligen Svenska Durspelsföreningen. In i Lennarth Dahlbergs vardagsrum kliver den nybildade föreningens ordförande Erland Eriksson. Han har just hängt av sig durspelet efter att ha deltagit i allspelet.

□ Ökat intresse

- Varje spelmansgrupp spelar i ungefär en halvtimme. Dom flesta har aldrig spelat tillsammans förut utan träffas för första gången här på stämman, hälsar på varandra och går upp på scenen och river av några låtar, förklarar Erland allspelet.

Svenska Durspelsföreningen bildades just för att stämmor och andra spelträffar lättare skulle kunna anordnas och organiseras. Men också som en konsekvens av det alltmer ökande intresset för durspelet.

Lennarth och Erland har bråttom. Att organisera och leda en spelmansstämma tar de flesta av dygnets ljusa och även några av dess mörka timmar i anspråk. Så vi bestämmer oss för att lyda Lennarths råd och lyssna till "buskspelet" när durspelarna jammrar spontant ute i Granhedsnaturen.

Under den stora eken framför hembygdsgården står tre durspelande stämmedeltagare. Jämsnoa strömmar ut ur deras bälgar och studsar mot hembygdsgårdens röda trävägg. Karl-Åke Andersson och Jan-Erik Forsberg kommer från Åmål. Gertrud Holm kommer från Värmlands Nysäter. De har aldrig spelat tillsammans förut.

- Tjusningen med att spela durspel är att man kan göra sina egna tolkningar av låtarna, säger Karl-Åke Andersson. Man spelar alltid på gehör det ger stor musikalisk frihet.

• Under allspelet spelade varje spelmansgrupp i ungefär en halvtimme. Många hade aldrig spelat tillsammans förut.

• Lennarth Dahlberg är mannen som fick Svenska Durspelsföreningens första spelmansstämma att bli verklighet. Stämman förlades till Lennarths hemort Granhed.